

Dirk-Jan Jansen

Het rentmeesterschap van het geheimenis

'(...) dat mij door openbaring de verborgenheid is bekend gemaakt - zoals ik tevoren in het kort geschreven heb; daardoor kunt u, als u dit leest, mijn inzicht opmerken in de verborgenheid van Christus - die in andere geslachten de zonen van de mensen niet bekend is gemaakt, zoals zij nu in de Geest geopenbaard is aan zijn heilige apostelen en profeten: dat zij uit de volken mede-erfgenamen zijn en mede-ingelijfden en mededeelgenoten van de belofte in Christus Jezus door het evangelie, waarvan ik een dienaar ben geworden naar de gave van de genade van God, die mij gegeven is naar de werking van zijn kracht. Mij, de allergeeringste van alle heiligen, is deze genade gegeven om de onnaspeurlijke rijkdom van Christus onder de volken te verkondigen, en voor allen in het licht te stellen wat het rentmeesterschap is van de verborgenheid die van alle eeuwen verborgen was in God, die alle dingen geschapen heeft'.

Efeziërs 3:3-9

¹ Bovenstaand gedeelte is door de apostel Paulus geschreven, en het is opgetekend in het Woord van God. We vinden hier belangrijke principes voor het leven van de gemeente van God op deze aarde. Velen zijn vandaag bezig met de Bijbel en noemen zich christen. Velen hebben oprecht het verlangen de Heer Jezus te dienen. Maar helaas is ook aan velen totaal onbekend waar het in dit gedeelte over gaat. Toch denk ik dat het naar de gedachten van God is om niet alleen een

¹ Vrij naar F.B. Hole

volgeling van Christus te zijn, maar ook een getuigenis te vormen van wat er in God Zelf verborgen is geweest.

Laat me dit toelichten. Paulus schrijft in bovenstaand gedeelte dat hij was geroepen een dienaar te zijn van het geheimenis van Christus, en wel op de volgende twee manieren. Hij was allereerst geroepen om onder de volken 'de onnaspeurlijke rijkdom van Christus' te verkondigen. Dit geheimenis was van alle eeuwen af verborgen geweest en niet geopenbaard aan de mensen (Ef. 3:5), zoals het nu is geopenbaard aan de apostelen en de profeten. Paulus was het uitverkoren vat om deze dingen mondeling en schriftelijk door te geven aan de gemeente van God. Dit geheimenis houdt in dat de gelovige Joden en de gelovigen uit de heidenvolken samen tot één nieuwe mens geschapen zijn, het lichaam van Christus.

In vers 6 van Efeziërs 3 wordt dit geheimenis beschreven. In hoofdstuk 2 had hij eigenlijk al gezegd wat dit geheimenis inhield, hier vat hij het nog een keer samen. Paulus gebruikt daarbij drie woorden, die in het Oude Testament niet bekend waren:

- mede-erfgenamen,
- medeleden of mede-ingelijfden,
- medegenoten of mededeelgenoten van de belofte in Christus Jezus door het evangelie.

Deze belofte is niet terug te vinden in het Oude Testament, maar duidt op wat God voor de tijden van de eeuwen heeft beloofd aan Zijn eigen Zoon (2 Tim. 1:1; Tit. 1:2). De gelovigen uit de volken delen in de rijkdommen van Christus, die Erfgenaam is van alle dingen (Hebr. 1:2; zie ook Ef. 1:10-11), en ze delen daarin *samen* met de gelovige Joden. Het eerste deel van de Efezebrief, en de brief aan de Kolossenzen – waar meer nadruk wordt gelegd op de heerlijkheid van Christus Zelf – beschrijven dit geheimenis nog verder.

Hij was ten tweede geroepen om in het licht te stellen wat het 'rentmeesterschap' van het geheimenis inhield. Het woord 'rentmeesterschap' betekent 'de wet, of de orde van een huis'. Wij zien dit in ons woord 'economie'. Doordat Joden en heidenen samen in een nieuw bestel zijn gevoegd, namelijk het ene lichaam van Christus, is er een totaal nieuwe situatie ontstaan. Er geldt dus ook een totaal nieuwe orde voor de gemeente, die Paulus hier het 'rentmeesterschap' noemt. Wat was verborgen in God (Ef. 3:9), moest nu zichtbaar worden gemaakt op aarde, en wel in de gemeente. Het was de bediening van de apostel Paulus om in het licht te stellen wat deze nieuwe orde voor het huis van God, de gemeente, nu inhield.

Willen wij weten welke voorschriften en inzettingen die orde typeren, dan moeten wij ons in het bijzonder richten op de beide brieven aan de Korintiërs en die aan Timotheüs, en in iets mindere mate de brief aan Titus. Gelukkig zijn er gelovigen vandaag die, door goed onderwijs, weten wat de onnaspeurlijke rijkdom van Christus inhoudt. Ze weten wat hun positie is in Hem in de hemelse gewesten (Ef. 1:3; 2:6). Maar als het gaat om de toepassing van het rentmeesterschap van deze dingen, beginnen de moeilijkheden. Velen denken dat de voorschriften van de apostel Paulus over de plaats van de vrouw, de bedekking van haar hoofd, het erkennen van oudsten, het inrichten van de eredienst, het functioneren van de gaven etc. enkel en alleen voor de eerste gemeenten golden. Het zijn 'cultuurgebonden' voorschriften, zegt men dan.

Maar wij zijn geroepen om alle dingen vorm te geven zoals God het wil. Als we dit doen, dan wordt de gemeente een platform van de veelvoudige of veelkleurige wijsheid van God, zoals de apostel het in Efeziërs 3:10 zegt: *'(...) opdat nu aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten door de gemeente de veelvoudige wijsheid van God bekend gemaakt wordt'*. Maar helaas, zodra voorschriften en inzettingen worden toevertrouwd aan de mens, ligt falen en mislukking op de loer, zoals in de geschiedenis van de gemeente ook is gebleken. Men heeft uitgebreid uit andere bronnen geput dan de Schrift alleen. Maar wij hebben de Bijbel en daarin de geïnspireerde woorden van Paulus. Dit is genoeg, we hebben daarnaast niets nodig: *'Houd tot voorbeeld de gezonde woorden die je van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is'* (2 Tim. 1:13, zie ook 2 Tim. 3:16-17). De Schriften zijn voldoende om de mens Gods ten volle toe te rusten. Paulus wijst Timotheüs ook op zijn eigen voorbeeld: *'(...) daar je weet van wie je het hebt geleerd'* (2 Tim. 3:14).

Nu naar de eerste brief aan de Korintiërs. Er was een bedroevende staat van wanorde in deze gemeente. De apostel Paulus, die immers geroepen was om orde in de gemeente te bewerken, schreef hen om de wanorde door zijn instructies weer te veranderen overeenkomstig het rentmeesterschap van het geheimenis. Met andere woorden: de gemeente was hier voor de engelen geen getuigenis meer van de wijsheid van God, daar menselijke elementen de boventoon voerden. Naast de ernstige zonde van incest (1 Kor. 5:1), was er een diepere oorzaak die de gemeente ziek had gemaakt. Het was de vorming van verschillende partijen binnen de gemeente, die scheuringen veroorzaakte: *'Maar ik vermaan u, broeders, door de naam van onze Heer Jezus Christus, dat u allen hetzelfde spreekt en dat er onder u geen scheuringen zijn; maar dat u vast aaneengesloten bent, een van denken en een van bedoeling. Want mij is over u bekend gemaakt, mijn broeders, door de huisgenoten van Chloë, dat er twisten onder u zijn. Ik bedoel dit, dat ieder van u*

zegt: *Ik ben van Paulus, ik van Apollos, ik van Kefas, en ik van Christus'* (1 Kor. 1:10-12).

Men kwam nog wel als één gemeente samen (1 Kor. 11:20), maar men was onderling verdeeld. Zo'n praktijk beschadigt en ontkent het hele karakter van de gemeente van God. Het geheimenis – dat Jood en heiden in één lichaam zijn samengevoegd door het volbrachte werk van Christus – wordt dan in de praktijk geloochend. De partijen waren verschillende groepen, die zich op grond van een sterke overtuiging innerlijk afscheidde van medegelovigen. De menselijke geest is erg gevoelig voor het vormen van sektarische groeperingen, doordat hij verschillen van inzicht gebruikt om scheuringen te maken. Deze scheuringen worden altijd gevormd rond bepaalde mannen – en tegenwoordig ook vrouwen –, zoals blijkt uit de namen Apollos en Kefas (d.i. Petrus). De gaven die deze broeders hadden, werden zo bewonderd dat men hen uitriep tot de leiders van hun partij.

Zo gaat het vandaag nog steeds: verschillende groeperingen vormen zich rondom één persoon, wat altijd ingaat tegen de orde die God heeft ingesteld volgens Zijn Woord. Paulus stelt hier het kruis tegenover, dat de mens en zijn wijsheid volkomen buiten spel heeft gezet (1 Kor. 1:23). En hij brengt de Geest ter sprake, die Christus in de gemeente centraal stelt. Christus is de kracht en de wijsheid van God (1 Kor. 1:24; 2:12-13). Sommigen zeiden: 'Ik ben van Christus' (1 Kor. 1:12). Maar de gedachte hierachter is het eigen 'ik', terwijl Paulus in het meervoud zegt: *Jullie zijn van Christus* (1 Kor. 3:23). Door de Persoon van Christus als argument te gebruiken, scheidde sommigen zich af en dachten 'de geestelijke partij' te zijn. Maar dit toonde juist dat men niet handelde overeenkomstig het rentmeesterschap van het geheimenis, want *allen zijn van Christus* in de gemeente. De waarheid van de gemeente kan niet worden vastgehouden door een *partij* op te richten die het verdedigt. Het vormen van een eigen partij of groep is op zich al een ontkenning van de waarheid van de gemeente en wat haar identiteit is. Wel is het belangrijk kwaad uit te sluiten en mensen die vasthouden aan een bepaalde vorm van zonde, buiten de gemeente te plaatsen, zoals Paulus instrueert in 1 Korintiërs 5:13.

In 1 Korintiërs 8, 9 en 10 vinden we de toepassing van het rentmeesterschap op een bijzondere manier. Omdat zowel Joden als heidenen één lichaam vormen volgens het geheimenis, gaat het in deze hoofdstukken over het punt hoe men in de praktijk met de verschillen moet omgaan die er zijn tussen beide groepen. De heidenen introduceerden hun vrije, makkelijke en brede manier van denken in de gemeente, terwijl de Joden nauwgezet waren en gewend waren volgens de kleinste voorschriften van de wet te leven. Vrede tussen deze twee zou alleen mogelijk zijn, als de gedachten van God het denken van zowel Jood als heiden beheerste. Maar

zelfs in de eerste dagen van de gemeente, toen er nog direct apostolische gezag bestond, waren de problemen op dit gebied al erg groot.

Hoe stelde Paulus in deze gevallen het rentmeesterschap van het geheimenis in het licht? Niet door het neerleggen van duidelijke regels, maar *door een appèl te doen op het geweten en het gezonde geestelijk inzicht!* Hij nam zichzelf als voorbeeld door te zeggen: *'En ik ben de Joden geworden als een Jood, om de Joden te winnen; hun die onder de wet zijn, als onder de wet (hoewel ik zelf niet onder de wet ben), om hen die onder de wet zijn te winnen; hun die zonder wet zijn; als zonder wet (hoewel ik niet zonder wet voor God ben, maar aan Christus wettelijk onderworpen), om hen die zonder wet zijn te winnen. Ik ben de zwakken een zwakke geworden, om de zwakken te winnen; allen ben ik alles geworden, om in elk geval enigen te behouden'* (1 Kor. 9:20-22).

Paulus zou op kritiek kunnen rekenen van heidenen vanwege bepaalde restricties, wanneer hij de Joden bezocht; en op kritiek van de kant van de Joden als hij bepaalde vrijheden toestond, wanneer hij de heidenen bezocht. Maar hij was wettelijk aan Christus onderworpen, en dat was waar hij thuishoorde. Het rentmeesterschap van het geheimenis vraagt niet dat we iemand zouden dwingen, of dat een ander ons zou dwingen in een precies voorgeschreven en uitgedachte vorm of mal. Het is duidelijk uit deze hoofdstukken dat het naar Gods gedachten, en ook tot Zijn vreugde is, dat er een aantal zaken zijn waarvoor geen regels zijn gegeven maar waarin de heiligen worden getest en geoefend. Door deze oefeningen groeien zij, en zijn in staat onderscheid te maken tussen goed en kwaad (Hebr. 5:14). Zie bijv. de kwestie van het afgodenvlees: zou ik het eten, of niet? Of 1 Korintiërs 10:27: zal ik wel of niet gaan eten als ik uitgenodigd wordt? Als ik zo gezind ben dat ik wil gaan, dan volgt de instructie om – naast alles te eten wat wordt voorgezet (1 Kor. 10:27) – ook het geweten van de ander in ogeschouw te nemen (1 Kor. 10:28-29).

Vandaag is er de neiging om óf hem te oordelen die 'te vrij is' en zo scheuringen te bewerken, óf om ieder te verachten die zich niet nauwgezet houdt aan voorschriften. Romeinen 14 laat zien dat we in dit soort kwesties beide tendensen niet moeten toelaten, willen we het rentmeesterschap van het geheimenis goed beheren. *'Laten we dus jagen naar wat de vrede en de onderlinge opbouw dient'* (Rom. 14:19). Dit is wat het rentmeesterschap inhoudt zoals Paulus het in het licht stelde. Als we ons afscheiden van een bepaalde groep vanwege inzichten waarvan we denken dat ze niet goed zijn, handelen we niet naar het rentmeesterschap van het geheimenis. Formeel nemen we dan de grond in van: 'ik ben van Christus', waar Paulus tegenin gaat in 1 Korintiërs 1. Het is weliswaar problematisch als er binnen een gemeente verschillende meningen zijn (en is dat niet overal en van alle tijden?).

Maar de goddelijke weg is niet het vormen van een eigen groep, die zich afzet tegen de andere groep, waardoor deze laatste gedwongen wordt zich 'tegenover' de ander op te stellen. Dit gebeurt wel voortdurend in de politiek, maar mag niet voorkomen onder heiligen.

In 1 Korintiërs 12-14 zien we het rentmeesterschap, of de orde die wordt toegepast wanneer de gemeente samenkomt, en het karakter dat zulke samenkomsten zouden moeten dragen. De Heer is Meester over alles, en de Geest van God is de kracht waarin alles gedaan wordt op de juiste wijze. Zowel het profeteren, het zingen, het bidden, het breken van het brood, alles zou moeten plaatsvinden in de genade en de energie van de Geest van God. Dit is een gevoelig thema, omdat wij denken samenkomsten zo te moeten invullen als wijzelf goed vinden. Zo is vandaag de dag het 'laagdrempelig' zijn van de diensten voor ongelovigen een vereiste geworden, waarbij vele gemeenten het rentmeesterschap zijn kwijtgeraakt.

De Schrift leert anders. Als er een ongelovige binnenkomt (let op het 'als', het was dus zo dat de gemeente samenkwam als *gelovigen*), dan zou deze overtuigd worden, niet vanwege de laagdrempelige sfeer die hij herkende vanuit de wereld, maar vanwege het *profeteren*, d.i. het spreken vanuit Gods Geest en gebaseerd op Gods Woord. Paulus schreef 'een gebod van de Heer' voor de gemeente te Korinte (1 Kor. 14:37). Wij moeten niet streven naar eigen inbreng en menselijke elementen in onze samenkomsten, maar naar het gebod van de Heer. Hierin is wel veel gewetensvrijheid, maar evenzo directe instructie wat betreft de orde. De vrouwen dienen te zwijgen in de gemeente (1 Kor. 14:34). Dit is direct te koppelen aan 1 Korintiërs 11:10, waar we zien dat de vrouw een macht op het hoofd moet hebben vanwege de engelen. Dit is weer in verband te brengen met wat eerder is gezegd in verband met Efeziërs 3:10, dat de engelen toeschouwers zijn en de wijsheid van God kunnen observeren in een gemeente die zich ordent naar de gedachten van God.

De tijdgeest heeft ons vandaag, zoals altijd, in de greep. In 2 Korintiërs 6:11 tot 7:1 leert Paulus dat wereldgelijkvormigheid de wortel van al het afwijken is van de orde die God in Zijn Woord heeft neergelegd. Wij zijn vaak bezig te strijden tegen verkeerd gedrag aan de oppervlakte, terwijl we de dieper gewortelde zaak – het gelijkvormig zijn aan de wereld – niet zien.

In 2 Timotheüs 2:16-26 zien we dat de apostel Paulus eenieder opdraagt om het kwaad te ontvluchten dat via dwaalleer (2 Tim. 2:16) de gemeente is binnengekomen: *'In een groot huis nu zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden; en sommigen wel tot eer, maar anderen tot oneer. Als dan iemand zich van deze vaten reinigt, zal hij een vat zijn tot eer, geheiligd,*

bruikbaar voor de Meester, tot alle goed werk toebereid' (2 Tim. 2:20-21). Als wij het rentmeesterschap van het geheimenis willen bewaren, moeten we ons hoeden voor iedere valse leer die de gemeente is binnengekomen. Christus en de gemeente zijn één, en Hij is de waarheid (Joh. 14:6). Daarom mag onwaarheid niet omarmd worden door de Zijnen hier beneden.

Er is nog veel te zeggen over dit belangrijke thema. Een paar punten zijn aan de oppervlakte gebracht. Laten we ons afscheiden van het kwaad, ons onttrekken aan de ongerechtigheid, maar dit nooit doen ten koste van de waarheid van het geheimenis, zodat we het rentmeesterschap ervan als een kostbare schat bewaren.

Oude Sporen 2018

